

Ερ: Στην Ελλάδα υπάρχει σύγχυση για το αν ακολουθείται η ενδεδουλευμένη εξωτερική πολιτική. Μήπως κυβέρνηση και αντιπολίτευση δεν αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της χώρας αλλά ενδιαφέρονται μόνο για τη μεταξύ τους διαφορά;

Απ: Η Ελλάδα δεν είναι υποχρεωμένη να ασπασθεί τις πολιτικές ενός από τους δύο μονομάχους. Δεν πρέπει να είναι ούτε ουραγός των ΗΠΑ ούτε συμπαραστάτης του Σαντάμ Χουσεΐν. Πρέπει να τηρεί ίσες αποστάσεις από ιμπεριαλιστικές και στρατοκρατικές νοοτροπίες και να προωθεί ουσιαστικές και όχι τυπικές ειρηνευτικές προσπάθειες. Εθνικό συμφέρον της Ελλάδας είναι : η λύση του Κυπριακού, η διασφάλιση της εθνικής ακεραιότητας απέναντι σε κάθε απειλή και τέλος η μόνιμη ειρήνη στη Μέση Ανατολή. Η μόνιμη ειρήνη θα της επιτρέψει να αναπτύξει διασυνδέσεις και δραστηριότητες στο χώρο και να αξιοποιήσει την γεωγραφική της θέση στο άκρο της Κοινότητας. Γι' αυτό και χρειάζεται να διατηρήσει και να διευρύνει τις σχέσεις της με τις αραβικές χώρες και όχι να τις εγκαταλείπει τώρα.

Η μόνιμη ειρήνη προϋποθέτει τη λύση του Παλαιστινιακού και διαρρυθμίσεις που θα έχουν την απόδοχή των λαών της περιοχής. Προϋποθέτει τη ματαίωση της οπλικής εξέλιξης του Ιράκ στα πλαίσια ενός γενικευμένου κατά το δυνατόν στην περιοχή αφοπλισμού που θα επιδιωχθεί όχι μόνο με στρατιωτικά αλλά κυρίως με πολιτικά μέσα. Ένα μέσο προς τον αφοπλισμό θα ήταν η δημιουργία ενός πολυμελούς περιφερειακού οργανισμού, ο οποίος θα φροντίζει για σταθερότητα στην περιοχή.

Πρότυπο της λύσης μπορεί να είναι η Διάσκεψη για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη (ΔΑΣΕ), ο περιφερειακός οργανισμός που δημιουργήθηκε στην Ευρώπη. Στόχος του οργανισμού θα είναι η διασφάλιση των συνόρων, ο έλεγχος των εξοπλισμών και η υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο οργανισμός αυτός θα μπορούσε να παίζει ρόλο και στην κοινή αντιμετώπιση των προβλημάτων της παραγωγής πετρελαίου. Τέλος μιά τέτοια λύση μειώνει σημαντικά τον ρόλο της Τουρκίας στην περιοχή γιατί αναβαθμίζει άλλες χώρες όπως τη Συρία.

Η σκέψη για μιά Διεθνή Συνδιάσκεψη μετά το τέλος του πολέμου χρειάζεται μελέτη. Η Διεθνής Συνδιάσκεψη θα αποτύχει πολιτικά αν τελεί υπό την επιρροή των ΗΠΑ και δεν έχει την αποδοχή της παγκόσμιας Κοινότητας. Ένα όργανο από το οποίο μπορούν να προκύψουν μονιμότερες λύσεις είναι το Συμβούλιο Ασφαλείας, που άλλωστε πήρε τις αποφάσεις για την αποκατάσταση της διεθνούς νομιμότητας στο Κουβέϊτ. Σε κάθε περίπτωση θέση της Ελλάδας πρέπει να είναι η διατήρηση των συνόρων του Ιράκ και η τήρηση των αποφάσεων των Ηνωμένων Εθνών. Δεν πρέπει να υπάρξει "λεία" προς διανομή και μάλιστα προς όφελος της Τουρκίας. Το πλαίσιο αυτό αποτελεί τόσο την εγγύηση όσο και το μέσο πίεσης για τη λύση του Κυπριακού.

Ο κίνδυνος που θα προκύψει έντονος μετά την λήξη των εχθροπραξιών είναι η συσπείρωση του αραβικού κόσμου κατά των συμμάχων, η εξέλιξη της σημερινής διαμάχης σε μιά γενικώτερη αντιπαράθεση Ισλάμ - Δύσης. Η συσπείρωση μπορεί να προκληθεί και να ωριμάσει μέσα από κάθε είδους εξελίξεις ακόμη και αυτής της κατά κράτος ήττας του Ιράκ, εφ'όσον μετά δεν υπάρξουν πολιτικές λύσεις στα προβλήματα της περιοχής. Το Ισραήλ έχοντας στο πλευρό του το εβραϊκό λόμπυ που παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής ^{των ΗΠΑ} θα πιέσει για να διατηρηθεί η σημερινή κατάσταση. Η ~~πίεση~~ ^{πίεση} αυτή δεν ωρύνει να ευοδωθεί

Το Ιράκ υπολογίζει στη κοινή γνώμη της Δύσης για να κερδίσει "πολιτικά" τον πόλεμο παρατείνοντας κατά το δυνατόν τις εχθροπραξίες. Είναι πιθανό, εάν καταφέρει να αντέξει στις

επιθέσεις, να αλλάξει στάση. Να προτείνει ειρήνη με αντάλλαγμα τη λύση του Παλαιστινιακού. Θα επιδιώξει έτσι να κερδίσει την ηγεμονία των Αράβων με την συμπαράσταση της κοινής γνώμης της Δύσης, που θα ζητά ειρήνη. Όμως κάθε λύση που δεν θα αποτρέψει την ηγεμόνευση της περιοχής από τη μία ή την άλλη δύναμη και την επέκταση των χημικών και πυρηνικών όπλων θα οδηγήσει σε νέες τραγωδίες.

Η Ελλάδα θα πρέπει να πιέσει άμεσα για την πολιτική δραστηριοποίηση της Κοινότητας και την πρωτοβουλία της τελευταίας μετά τον πόλεμο για την οριστική επίλυση της κρίσης. Η Κοινότητα αποδείχθηκε μέχρι τώρα τελείως ανίκανη να διαμορφώσει μία ενιαία στάση και να προωθήσει μία αποτελεσματική πολιτική. Όμως αμέσως μετά τον πόλεμο μπορεί να παίξει ένα σημαντικό ρόλο, μία που στις διαπραγματεύσεις που θα ακολουθήσουν σημασία έχουν και η πολιτική επιρροή και η οικονομική δύναμη. Επιδίωξη της χώρας μας πρέπει να είναι η Κοινότητα να αποτελέσει ένα νέο πόλο επηρεασμού των διεθνών εξελίξεων, ο οποίος θα εκφράζει και τα ιδιαίτερα συμφέροντά μας.

Η Ελλάδα και αν ακόμη ασπασθεί ολοκληρωτικά την πολιτική των ΗΠΑ δεν πρόκειται να συμμετάσχει, όπως το ελπίζει η κυβέρνηση, σε μία διεθνή διάσκεψη με πρωταγωνιστικό ρόλο και να επιτύχει την αναγνώριση όλων των αιτημάτων της. Η συμβολή της χώρας στη "νίκη" των συμμαχικών δυνάμεων θα είναι σε κάθε περίπτωση ελάχιστη και πάντως πολύ μικρότερη εκείνης της Τουρκίας, ώστε δεν θα υπάρχει περιθώριο να ζητήσει αντιπαροχή για τις υπηρεσίες της.

Η μάχη για το Κυπριακό είναι συναισθηματικά φορτισμένη. Θα πρέπει να επιδιώξουμε την άμεση λύση του. Όμως θα πρέπει να έχουμε συνείδηση ότι το Κυπριακό θα λυθεί ή δεν θα λυθεί κάτω από επιλογές που αφορούν το σύνολο της περιοχής και όχι διότι θα πιέσει η Ελλάδα μία ούτως ή άλλως αναβαθμισμένη Τουρκία μέσω των ΗΠΑ. Η διαπραγμάτευση για το Κυπριακό δεν

δεν αρχίζει από μηδενική βάση αλλά στηρίζεται στις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών.

Η σχέση 7 - 10 εκφράζει την ισορροπία των δυνάμεων στην περιοχή όπως διαμορφώθηκε μετά από την τουρκική επέμβαση στην Κύπρο. Κύριο μέλημά μας όμως πρέπει να είναι η άρση των αιτίων που προκάλεσαν τις ανάγκες του 7 - 10 και όχι αυτή καθ'εαυτή η αναλογία. Η ελληνική πολιτική θα πρέπει να πείσει ότι η τουρκική στάση δημιουργεί κινδύνους για την ειρήνη στη νοτιοανατολική λεκάνη της Μεσογείου και ως εκ τούτου το Κυπριακό θα πρέπει να συνυπολογισθεί στις διαφαινόμενες ρυθμίσεις των ενκρημοτήτων στη Μέση Ανατολή.

Ερ: Πως σχολιάζετε τις πληροφορίες για κεντροδεξιές λύσεις;

Απ: Η αποτυχία της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα προβλήματα του τόπου είναι λογικό να οδηγεί κύκλους της συντηρητικής παράταξης να αναλογίζονται με ποιά τρόπο μπορεί η Δεξιά να ενισχυθεί στη σημερινή κρίση αποτελεσματικά. Η συμμετοχή του ΠΑΣΟΚ στη κυβερνητική ευθύνη θα προφύλασσε τις δυνάμεις της Νέας Δημοκρατίας από παραπέρα φθορά και θα έδινε στην συντηρητική πάντα κυβέρνηση μία ευρύτερη κοινωνική συμπαράσταση. Το σχήμα αυτό είναι στην πραγματικότητα όχι κεντροδεξιό αλλά δεξιόκεντρο. Ένα τέτοιο σχήμα θα οδηγήσει σε μία κυβέρνηση μειωμένης αξιοπιστίας και αποτελεσματικότητας.

Η διακυβέρνηση του τόπου από τη Νέα Δημοκρατία είναι αναποτελεσματική όχι μόνο γιατί οι κυβερνώντες δεν είναι ικανοί ή γιατί δεν έχουν εξασφαλίσει ικανοποιητική τεχνική υποστήριξη. Είναι γιατί οι αντιλήψεις τους για την κοινωνική εξέλιξη, την πολιτική ζωή και κυρίως τον τρόπο άσκησης της εξουσίας δεν συμβαδίζουν με τις ανάγκες της εποχής. Όταν η Ν.Δ. αλλάζει το σύνολο της διοίκησης της εκπαίδευσης με συνοπτικές διαδικασίες τραυματίζει κατά τρόπο μόνιμο τη

χειρισθού

διοίκηση, ενισχύει τον αρριβισμό, ανταμοίβει την ανικανότητα, υποσκάπτει την προσπάθεια για καλύτερη παιδεία. Σε ποιά έκταση, το έδειξε η αδυναμία εκείνων που τοποθέτησε στις θέσεις να προλάβουν και να

τη μαθητική κινητοποίηση. Μιά δεξιόκεντρη κυβέρνηση θα ακολουθήσει την αντίληψη εξουσίας της Ν.Δ. μιά που αυτή θα είναι και ο κύριος συνεταίρος. Στη βάση αυτής της αντίληψης εξουσίας θα πραγματοποιηθεί άλλωστε η συναλλαγή.

Αντικείμενό της θα είναι μόνο και μόνο η νομή της εξουσίας : η κατανομή θέσεων, οι διορισμοί, η μεταχείριση των πολιτικών πελατών. Τα όποια προγράμματα εμφανισθούν θα είναι το φύλλο συκής για να συγκαλυφθεί η κυρίαρχη επιδίωξη, η αναλογική κατανομή των ωφελειών της εξουσίας μεταξύ των συνεταίρων. Ένα τέτοιο σχήμα είναι θεωρητικά δυνατό. Σε ένα τμήμα της αντιπολίτευσης παρά τις φραστικές αντιδεξιές κορώνες επικρατεί η ίδια νοοτροπία με τη Δεξιά, για το πώς ασκείται η εξουσία. Απόδειξη οι διορισμοί που έκαναν συστηματικά ορισμένοι υπουργοί στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας. Όμως ο κορμός του ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να δεχθεί μιά τέτοια συνεργασία. Θα αναιρούσε τους στόχους του κόμματος. Για μας πολιτική που περιορίζεται σε τακτικούς ελιγμούς για την απόκτηση της κυβερνητικής εξουσίας είναι συντηρητική πολιτική. Η αντίληψη πολιτικής όπως εκδηλώνεται με το κράτος παροχών και την ενίσχυση πελατειακών δικτύων μας είναι ξένη. Η συγκροτημένη και συντεταγμένη πορεία προς την ενσωμάτωση της χώρας στο διεθνές περιβάλλον και προς μία διαφορετική λειτουργία της κοινωνίας δεν πραγματοποιείται με κινήσεις κορυφής και συνεργασίες που ανάζωγοιούν τις πρακτικές της Δεξιάς που δημιούργησαν τα προβλήματα.

Ερ: Το πρόβλημα δεν είναι θεωρητικό, αλλά πολύ συγκεκριμένο. Μερικοί επιμένουν, ότι υπάρχουν στοιχεία για συνεννοήσεις

Απ: Θα έπρεπε όποιος έχει στοιχεία να τα παρουσιάσει στη δημοσιότητα. Επειδή όμως κανένας δεν παρουσίασε στοιχεία πιστεύω ότι ο θόρυβος που προκλήθηκε εξυπηρετεί ένα συγκεκριμένο σκοπό. Προκαλείται από εκείνους που θέλουν να αποτρέψουν την προσοχή της κοινής γνώμης και των στελεχών του κόμματος από τα προβλήματα λειτουργίας του, που θέλουν να αναβαθμισθούν με αριστερή πλειοδοσία που συγκαλύπτει τη συντηρητική τους πρακτική. Ας μη ξεχνάμε ότι το Δεκέμβριο του 1988, όταν η κατακραυγή κατά του τότε αντιπροέδρου της κυβέρνησης Κουτσόγιωργα είχε γενικευθεί, εφευρέθηκε από τους ίδιους κύκλους και τον ίδιο ο κίνδυνος της απόστασίας για να σιγάσει η οποιαδήποτε κριτική.

Ερ: Λέγεται ότι ο πόλεμος του κόλπου πάγωσε την πολιτική αντιπαράθεση. Προβλέπεται ότι η εσωτερική εκχειρίδα θα διαρκέσει για πολύ;

Απ: Πιστεύω όχι. Η "ειρήνη του πολέμου" είναι εύθραυστη. Γιατί οι "εκρήξεις" και οι έντονες αντιπαλότητες που χαρακτηρίζουν την ελληνική κοινωνία δεν έχουν επιδερμικές αιτίες. Οφείλονται σε κοινωνική κρίση, στη ζοφερή κατάσταση της οικονομίας, στην αναξιοπιστία του κράτους, στην έλλειψη κύρους των πολιτικών ηγεσιών, στη διογκούμενη κοινωνική δυσaréσκεια. Οι μαθητικές κινητοποιήσεις οφείλονταν σε παρά πολλούς λόγους που δεν μπορούν να καταγραφούν σε ένα κατάλογο αιτιών, που θα άρει συστηματικά στη κυβέρνηση. Είναι αποτέλεσμα διαδικασιών που διαφεύγουν την ορθολογική σύλληψη. Θα φέρω ένα άλλο παράδειγμα.

Στις 11 Μαρτίου αρχίζει η δίλη Κοσκωτά. Εδώ και δύο χρόνια η ελληνική πολιτική ζωή προσδιορίστηκε από το σιάνδαλο και το αίτημα για κάθαρση. Δύο εκλογικές αναμετρήσεις στις οποίες ξοδεύτηκαν δισεκατομμύρια, επικεντρώθηκαν σ' αυτό το θέμα. Ποιό θα είναι το αποτέλεσμα άν στις 11

Μαρτίου βρεθεί ο ένας ή ο άλλος τρόπος για να ματαιωθεί ουσιαστικά η δίκη με το δικαιολογητικό ότι δεν χρειάζεται έξαρση παθών; Η κοινή γνώμη θα θεωρήσει ότι υπάρχει σήψη και συναλλαγή. Το μήνυμα για την κοινωνία θα είναι ότι τα πάντα μπορεί να είναι αντικείμενο κομματικής εκμετάλλευσης και ανενδοίαστης διαπραγμάτευσης.

Εάν μεθαύριο ξεσηκωθούν βίαια οι αγρότες γιατί οι επιδοτήσεις δεν είναι αρκετές, ή οι ελεύθεροι επαγγελματίες απεργήσουν γιατί οι φορολογικές ρυθμίσεις περιορίζουν την ανέλεγκτη φοροαποφυγή ^Ρ ή η προσπάθεια απελευθέρωσης των χουντικών ^η οι αναρχικοί ή ψευδοαναρχικοί που τρομοκράτησαν το κέντρο της Αθήνας;

— Όχι βέβαια με τη σχέση που έχει η αιτία με το αιτιατό. Θα φταίνε όμως όλα ταυτόχρονα γιατί με το καθένα από αυτά τα γεγονότα το κάθε άτομο εξωθείται να διαφορήσει για την κοινωνική ευθύνη του. Το μήνυμα είναι κάθε διεκδίκηση και κάθε μέσο είναι θεμιτό γιατί δεν υπάρχει φραγμός στην παράλογη συμπεριφορά των άλλων. Γιατί να μην υπάρξουν λοιπόν νέες "εκρήξεις";

Ερ: Υπάρχει θεραπεία;

Απ: Θα πρέπει να ξαναμάθουμε το κάθε άτομο, οι κοινωνικές ομάδες και προπαντός η κυβέρνηση ότι έχουμε κοινωνική ευθύνη. Κοινωνική ευθύνη σημαίνει δεσμεύσεις, υποχρεώσεις, διάλογο όπου συναντιώνται και όχι απλώς συνυπάρχουν οι διαλεγόμενοι, σεβασμό σε αξίες που επιτρέπουν και δικαιώνουν την κοινωνική συνύπαρξη.

Θα φταίει
ο χειρισμός
της σωδο-
θείας Κοσσωτιά